

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь магістр
факультет Обліку та фінансів

Розробник: Зоря Світлана, доцент кафедри фінансів банківської справи та страхування, к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування: Зоря Олексій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, д.е.н., доцент

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Страховий менеджмент
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до виконання	Викладач: Зоря Світлана, к.е.н., доцент Контакти: 12 каб. (деканат факультету обліку та фінансів, 2-й поверх) e-mail: svitlana.zoria@pdaa.edu.ua тел: +380993370500 сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%8F-%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень, Цифровий аналіз фінансових даних

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією, надання страхових послуг, оцінювання та відбір ризиків на страхування, урегулювання страхових претензій.

Компетентності:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну класифікацію.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту.

Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією.

Тема 3. Планування у страховій діяльності.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту.

Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі.

Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування.

Тема 7. Урегулювання страхових претензій.

Тема 8. Управління грошовими потоками страховика.

Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика.

Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин: 135 год.

Кількість кредитів: 4,5.

Форма семестрового контролю: екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

презентація, робоча програма.

Структура курсу та система оцінювання (дидактична карта навчальної дисципліни)

Назви тем	Кількість годин			Програмні результати навчання в розрізі тем	Форми оцінювання	Програмні результати навчання в розрізі форм оцінювання	Оцінювання min / max балів (в розрізі однієї теми)	Оцінювання min / max балів (разом по темах за один семестр)
	л	п	с.р.					
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	4	4	9	ПР01 ПР04 ПР09 ПР11 ПР12	Опитування	ПР01; ПР09; ПР11	0,9 / 1,5	9 / 15
Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2	2	9		Виконання вправ на практичних заняттях	ПР04; ПР11; ПР12	0,9 / 1,5	9 / 15
Тема 3. Планування у страховій діяльності	2	2	9		Виконання завдань с.р. (підготовка рефератів)	ПР04	протягом семестру передбачено виконання одного реферату	3 / 5
Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	2	2	9		Виконання завдань с.р. (виконання домашніх завдань)	ПР01; ПР04; ПР09; ПР11; ПР12	0,9 / 1,5	9 / 15
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2	2	8		Розв'язання тестів	ПР01; ПР09; ПР12	0,9 / 1,5	9 / 15
Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування	2	2	9		Контрольна робота	ПР01; ПР04; ПР09; ПР11; ПР12	передбачено написання однієї контрольної роботи	9 / 15
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	2	2	9		Екзамен	ПР01; ПР04; ПР09; ПР11; ПР12	-	12 / 20
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	2	2	9					
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	2	2	9					
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	2	4	9					
Разом (годин)	22	24	89			Разом (балів)	60 / 100	

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
<p>для 1-го теоретичного питання</p>	<p>0-5</p>	<p>5 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички у сфері страхування, а також вміння застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень;</p> <p>3-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, що свідчить про достатній рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, застосовувати управлінські навички у сфері страхування, а також вміння застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень;</p> <p>1-2 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах тематики навчальної дисципліни, що свідчить про низький рівень навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, а також вміння застосовувати лише базові знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу що стосується страхового менеджменту.</p>
<p>для 1-го практичного завдання</p>	<p>0-10</p>	<p>8-10 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;</p> <p>5-7 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень здібностей відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;</p> <p>1-4 бали – здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про низький рівень навиків використовувати</p>

	<p>фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, а також вміння застосовувати лише базові знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належним чином виконаного практичного завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.</p>
--	--

Екзамен складається з 2-х теоретичних питань та 1-го практичного завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

Шкала оцінювання ЄКТС та 4-бальна шкала

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алескерова Ю. В., Салькова І. Ю., Федоришина Л. І. Страхувальний менеджмент : підручник. Вінниця : ВНАУ, 2019. 294 с.
2. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 215 с.
3. Про страхування : Закон України від 07 бер. 1996 р., № 85 /96 / *Відомості Верховної ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 300 с.
5. Страхувальний менеджмент : підруч. / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадець. Київ : КНЕУ, 2011. 333 с.
6. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2011. 301 с.

Допоміжні:

1. Безугла В. О., Постіл І. І., Шаповал Л. П. Страхування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
2. Говорущко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку :

монографія. Національний університет харчових технологій К. : НУХТ, 2012. 376 с.

3. Господарський Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 16 січ. 2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

4. Зоря О.П., Зоря С. П., Галінська Т. С. Взаємодія страхових компаній та банків як перспективний напрям фінансового посередництва на грошовому ринку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. – Спецвипуск. Полтава : ПДАА. 2013. С. 131–136.

5. Зоря С. П. Особливості конкуренції на страховому ринку України. *Актуальні проблеми економіки*. № 4 (178). 2016. С. 274–279.

6. Зоря С. П. Перестраховання як ключова складова стабільного функціонування страхового ринку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 1 (12). Полтава : ПДАА. 2016. С. 180 – 186.

7. Зоря С. П., В. Д. Чумак, Мисник Т. Г. Особливості функціонування страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6783>.

8. Зоря С. П., Малахова Н. П. Формування фінансових результатів діяльності страховика. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 1 грудня 2017 р. Полтава, 2017. С. 56–58.

9. Зоря С. П. Економічна сутність та напрями оцінки конкуренції на страховому ринку. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році (м. Полтава, 22-23 квітня 2020 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 155–157.

10. Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. «4Р» маркетингу страхових компаній : монографія. Суми : Університетська книга, 2014. 432 с.

11. Литовченко І. Л., Рулінська О. В., Новошинська Л. В., Баранова В. Г. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : монографія. Одеса : ИНВАЦ, 2014. 280 с.

12. Про господарські товариства : Закон України від 19 вер. 1991 р., № 1576-ХІІ / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.

13. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : Розпорядження Національної комісії що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 07 лип. 2018 р., № 850 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#Text>.

14. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 груд. 2004 р., № 3104 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05#Text>.

15. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 січ. 2004 р., № 24 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04#n16>.

16. Плиса В. Й. Страхувий менеджмент : навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 378 с.

17. Світлична О. С., Сташкевич Н. М. Управління фінансами страхових організацій : навч. пос. Одеса : Атлант, 2015. 258 с.

18. Фурса А. В. Страхувий менеджмент: [навч. посіб.]. Київ: ЦП «Компринт», 2016. 180 с.

19. Шірінян Л. В. Страхувий менеджмент: конспект лекцій. Київ: НУХТ, 2014. 143 с.

Інформаційні ресурси

1. Insurance Europe : веб-сайт. URL: <http://www.insuranceeurope.eu/>.

2. Кабінет Міністрів України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

3. Ліга страхових організацій України (ЛІСОУ). : веб-сайт. URL:<http://uainsur.com/>.

4. Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) : веб-сайт. URL:http://www.mtsbu.ua/ua/about_us/general/.

5. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.

6. «Форіншурер (страхування)» : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/>.